

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Alex Vandereycken

tegen

Nieuwsblad.be

Met een brief van 23 november 2023 dient meester Stijn Tutenel namens zijn cliënt, de heer Alex Vandereycken, een klacht in tegen Nieuwsblad.be. Aanleiding is een artikel van 26 september 2023 op Nieuwsblad.be onder de titel *Lichaam 82-jarige vrouw lange tijd na haar overlijden ontdekt in serviceflat in Bolderberg*. Redactiemanager Toon van den Meijdenberg van Mediahuis antwoordt met een brief van 29 februari 2024 waarop meester Tutenel reageert met een brief van 29 maart en Toon van den Meijdenberg opnieuw repliceert met een brief van 17 april 2024.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 28 mei 2024. De heer Alex Vandereycken woonde de hoorzitting bij. Voor Nieuwsblad.be waren journalist Philip Pergens, redactiemanager Toon van den Meijdenberg en bedrijfsjurist Jessica Sijens van Mediahuis aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel gaat over de ontdekking van het lichaam van een 82-jarige bewoonster van een serviceflat in een woonzorgcomplex in Bolderberg op dinsdag 26 september 2023. De journalist schrijft dat een arts de doodsoorzaak en het moment van overlijden niet meteen kon bepalen en citeert een parketwoordvoerder die verduidelijkt dat daarom het draaiboek voor ongewone sterfgevallen werd opgestart. Volgens het artikel kwam de wetsarts tot de conclusie dat de vrouw een natuurlijke dood stierf en dat ze al lange tijd geleden overleden moest zijn. De journalist vermeldt dat de vrouw nog niet zo lang in het woonzorgcomplex zou hebben verbleven en dat ze in de eerste week van september voor het laatst gezien zou zijn. Hij vraagt zich af hoe het mogelijk was dat de dood van de bewoonster zo lang onder de radar bleef en schrijft dat de communicatieverantwoordelijke van het woonzorgcomplex daarover niet kan uitweiden, zoals ze om privacyredenen ook niets kan zeggen over de diensten waarvan de vrouw gebruikmaakte. Zij legt wel algemeen uit welke hulp en ondersteuning er in de verschillende woonvormen van het complex geboden worden.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER is de zoon van de overleden vrouw. Hij zegt dat het artikel niet waarheidsgetrouw is en het privéleven en de menselijke waardigheid schendt en dat onterecht geen kans op wederhoor is geboden.

Het artikel is niet waarheidsgetrouw. Volgens het artikel was de moeder van klager al lang dood toen ze werd aangetroffen. Dat klopt niet. De vrouw stierf minder dan 48 uur voor ze werd gevonden. Er is geen sprake van een verdacht overlijden, ze stierf een natuurlijke dood. In het artikel staat ook dat de vrouw begin september een laatste keer gezien zou zijn, terwijl de broer van klager zijn moeder op vrijdag 22 september bezocht en een verpleegkundige op

zaterdag 23 september nog bij haar langsging. Deze foute informatie insinueert dat de moeder van klager al sinds begin september dood lag in haar serviceflat en dat haar familie haar al lange tijd niet meer had bezocht, wat niet klopt. Het artikel is gericht op sensatie.

In het artikel staat ook dat de moeder van klager nog niet zo lang in het woonzorgcomplex verbleef waardoor ze mogelijk nog niet zo bekend was bij de andere bewoners, maar ze woonde er al sinds januari. Ook dit klopt dus niet en geeft bovendien de foute indruk dat de vrouw geïsoleerd leefde, terwijl ze in en buiten het woonzorgcomplex nog veel sociale contacten had.

De journalist vraagt zich af hoe het mogelijk was dat de dood van een bewoner zo lang onder de radar bleef. Klager wijst erop dat zijn moeder niet in het woonzorgcentrum verbleef, maar in een serviceflat, en dat ze er zelf voor gekozen had om niet elke dag te worden opgevolgd.

De journalist had contact moeten nemen met de familie om de feiten te checken voor hij die publiceerde. Dat is niet gebeurd. Hij is met het oog op een scoop overhaast te werk gegaan en heeft snelheid laten voorgaan op waarachtigheid. Hij had zijn informatie ook bij het woonzorgcomplex moeten checken, zoals andere media hebben gedaan.

Daags na publicatie heeft klager contact genomen met de journalist. Die erkende de fouten en paste het online artikel aan met de vermelding dat de vrouw toch later overleden was dan gedacht zoals bleek uit de gegevens van haar smartwatch. Nu bekend was dat het overlijden geen enkele nieuwswaarde had, vroeg klager om het artikel van de site te verwijderen, maar daar ging de redactie niet op in.

Het artikel schendt de privacy. Door de vermelding van haar leeftijd en het feit dat ze nog niet zo lang in een serviceflat van residentie BoCasa in Heusden-Zolder verbleef, wisten mensen in Zutendaal – vanwaar ze afkomstig was – en in de kleine dorpsgemeenschap van Heusden-Zolder meteen om wie het ging. Voor de familie was het zeer pijnlijk om voortdurend te moeten uitleggen dat de inhoud van het artikel niet klopte. Het natuurlijk overlijden van een 82-jarige vrouw heeft geen nieuwswaarde en de berichtgeving tast op disproportionele wijze het privéleven en rouwproces van de nabestaanden aan.

De journalist heeft onterecht geen kans op wederhoor geboden. De insinuaties dat klager en zijn familieleden sinds ‘lange tijd’ of zelfs ‘sinds de eerste week van september’ geen contact meer zouden hebben gehad met hun moeder, zijn kwetsend en schadelijk voor de goede naam en eer van klager. Het zijn beschuldigingen waarvoor de journalist klager voor de publicatie van zijn artikel een loyale kans op wederhoor had moeten bieden, wat niet gebeurd is.

NIEUWSBLAD.be

Op 26 september 2023 hoorde de redactie dat er veel politiemensen en mensen in witte pakken gesignaleerd waren bij het woonzorgcomplex in Heusden-Zolder. De journalist contacteerde daarop het parket en vernam dat het draaiboek voor ongewone sterfgevallen was opgestart omdat er een lichaam van een vrouw in verregaande staat van ontbinding was gevonden, waardoor het leek dat ze al lange tijd overleden was. Zodra het parket een overlijden onderzoekt, is dat nieuwswaardig en heeft een journalist het recht om erover te berichten. Naargelang de journalist meer informatie kon bekomen, heeft hij zijn online artikel geüpdatet en zo nodig bijgestuurd. De toon van de berichtgeving is niet sensationeel.

Klager maakt niet duidelijk wat onwaar zou zijn in het artikel. De journalist heeft het over een *ongewoon sterfgeval*, hij schrijft nergens dat het een *verdacht* overlijden was.

De moeder van klager was volgens de eerste informatie al ‘langere tijd’ overleden, wat vervolgens werd bijgesteld naar ‘zaterdag’. De journalist heeft zijn artikel in die zin geüpdatet. Het lichaam werd pas dinsdag ontdekt. Er is dus een tijdsspanne geweest die de journalist ‘een langere tijd’ heeft genoemd. Dat taalgebruik is legitiem. Een overlijden dat niet de dag zelf, of de daaropvolgende dag, of de dag daarna, maar drie dagen later wordt ontdekt, is een overlijden dat al langere tijd geleden is gebeurd.

De journalist heeft van een betrouwbare bron vernomen dan de vrouw in de eerste week van september voor het laatst was gezien. Hij heeft dat voorzichtig en in de voorwaardelijke wijs geformuleerd: “de gestorven bewoonster zou in de eerste week van september voor het laatst gezien zijn.” Toen de journalist later op de avond vernam dat dit niet klopte, heeft hij het online artikel meteen aangepast.

De journalist kon de verkregen informatie op dat moment niet checken of verder aftoetsen bij de familie of het woonzorgbedrijf. Hij kende de identiteit van de vrouw en haar familie niet en de communicatieverantwoordelijke van het woonzorgbedrijf wou om privacyredenen geen enkele feitelijke informatie geven over de zaak.

Pas toen klager op 27 september zelf de redactie contacteerde, wist de journalist wie de nabestaanden van de overledene waren. Toen klager meldde dat uit getuigenverklaringen en uit de data van de smartwatch bleek dat de vrouw op zaterdag overleden was, heeft de journalist deze informatie meteen online verwerkt in een opvolgartikel. Klager vroeg om ook het originele online artikel aan te passen. Hoewel dat niet gebruikelijk is, heeft de redactie het toch gedaan om de familie tegemoet te komen heeft. De journalist heeft de vragen van klager ernstig genomen en zodra het mogelijk was een wederwoord gegund.

De redactie stelde zich de maatschappelijk legitieme en relevante vraag hoe het kon dat het overlijden van iemand die in een serviceflat woont, onder een bepaalde begeleiding van een woonzorgcentrum, pas na enkele dagen wordt opgemerkt. Dat is de insteek van het artikel. De redactie begrijpt dat de familie het moeilijk heeft met de berichtgeving, maar benadrukt dat de journalist niet heeft geschreven of geïnsinueerd dat de vrouw niet werd bezocht of opgevolgd door de familie.

Zelfs als blijkt dat het om een natuurlijk overlijden gaat, blijft het maatschappelijk relevant om lezers te informeren dat bewoners van een serviceflat zelf maatregelen moeten nemen als zij elke dag opgevolgd willen worden. Daarom zag de redactie geen reden om het online artikel te verwijderen, zoals klager vroeg.

Wat privacy betreft, vermeldt het artikel nergens de naam of initialen van de moeder van klager en evenmin dat ze van Zutendaal afkomstig was. Het artikel vermeldt alleen haar leeftijd en de naam en het adres van de voorziening in Heusden-Zolder. Met alleen die gegevens en het feit dat de vrouw nog niet lang in de voorziening verbleef, konden alleen mensen die haar of haar familie kennen weten om wie het ging. Het artikel schendt de privacy niet.

BESLISSING

Als het parket een onderzoek opent naar een ongewoon sterfgeval heeft een journalist het recht om daarover te berichten. De journalist maakt aannemelijk dat hij dit, met de bronnen waarover hij op dat moment beschikte en de informatie die hij bij hen kon vergaren, op journalistiek verantwoorde wijze heeft gedaan. Hij heeft ook het zorgbedrijf gecontacteerd, maar dat wou om privacyredenen niets zeggen. Bij de familie van de overleden vrouw kon hij niet terecht omdat hij op dat moment haar identiteit niet kende.

Het is journalistiek geoorloofd om de tijdsspanne tussen het overlijden en het moment waarop het lichaam werd gevonden te interpreteren en te omschrijven als een 'langere periode'. Dat druist niet in tegen het principe van waarheidsgetrouwe berichtgeving.

Over de bron die zei dat de vrouw begin september voor het laatst zou zijn gezien, heeft de journalist, zonder namen te noemen en in afwezigheid van klager, toelichting gegeven aan de rapporteringscommissie van de Raad. De Raad is van oordeel dat hij over een voldoende gezaghebbende en bij de zaak betrokken bron beschikte om die uitspraak in zijn artikel op te nemen.

De journalist heeft het artikel geüpdatet en aangepast. Nadat de informatie dat de moeder van klager begin september voor het laatst gezien zou zijn werd bijgesteld, heeft de journalist die zin geschrapt. Dat is in de context van de berichtgeving een substantiële aanpassing en de Raad is van oordeel dat de journalist deze aanpassing expliciet had moeten vermelden, overeenkomstig de richtlijn bij artikel 6 over rechtzettingen bij online berichtgeving. Dat is niet gebeurd. De klacht is op dit punt gegrond.

Wederhoor was niet nodig. De journalist stelt de vraag hoe het komt dat de dood van de vrouw in een serviceflat lange tijd onopgemerkt bleef, maar schrijft of insinueert niet dat klager en zijn familie weinig contact met haar hadden. Hij brengt geen beschuldigingen uit die hun eer en goede naam betreffen.

De journalist is terughoudend omgegaan met de bekendmaking van gegevens die de overleden vrouw kunnen identificeren. Hij vermeldt alleen haar leeftijd en dat ze nog niet lang in woonzorgcomplex BoCasa in Heusden-Zolder verbleef. Dat tast het privéleven van haar of haar nabestaanden niet verder aan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de berichtgeving.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond op het punt van loyale rechtzetting bij updates in het online artikel.
De klacht is ongegrond op de andere punten.

Brussel, 20 juni 2024